

S. Sayısı : 98

Urfa Milletvekili Atalay Akan'ın, Avukatlık Kanununun 4756 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesine, Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in, Avukat stajyerlerine ve Ankara Milletvekili Emin Halim Ergun ve 11 arkadaşının, Avukatlık Kanununun 8,14,15 ve 20 nci maddeleriyle bu kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 4359 sayılı Kanunun 1 nci ve 19 ncu maddelerinin değiştirilmesine ve geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/38, 83,85)

Urfa Milletvekili Atalay Akan'ın, Avukatlık Kanununun 4756 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/38)

Büyük Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4756 sayılı kanunla değişik 21 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında hazırladığım kanun teklifini gerekçesiyle birlikte sunuyorum. Gereğinin yapılmasına Yüksek müsaadelerinizi derin saygılarımla dilerim.

Urfa Milletvekili
Atalay Akan

Gereke

1. — Memleketimizde Anayasanın 51 nci maddesiyle idari kaza sistemi, adli kazaya muvazi olarak kabul ve 669 ve 3546 sayılı kanunlarla da - idari kazanın başında bulunmak üzere - Danıştay teşkil olunmuş bulunmaktadır. Danıştay Kanununun 22 nci maddesinde de Dâva Dairelerinin ve Dâva Daireleri Genel Kurulunun bağımsız mahkemeler olduğu belirtilmiştir.

Âmme hizmetlerinin günden güne inkişaf ve tatbikatından doğan uyumsuzlukların çoğalarak önem kazanması ve Cumhuriyetimiz de Devletin hukuki bir Devlet olmakla temayüz etmiş bulunması neticesi olarak idârenin hukuk kaidelerine uygun hareketinin nizamlanması fikrinin de o nispette yerleşmesi, bu mahkemelerin önemini artırmaktadır.

Anayasamızın kurduğu bu adalet sistemi, 4788 sayılı Kanunla uyumsuzluk mahkemesinin tesisiyle tamamlanmıştır.

Danıştay Dâva Daireleri kararlarının verilmesi zmnında gerek idare hukukunun ve gerek diğer hukuk şubeleri nazariyatıyla mevzu kanun hükümlerini inceliyerek ihtilâf konularını çözmek suretiyle yukarda arzolunan görevlerini yapmaktadırlar.

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4756 sayılı Kanunla değişik 21 nci maddesinin birinci fıkrası bu mahkemelerin Başkan ve Üyelerinin geçmiş çalışmalarının, süresi iki yıl olan avukatlık stajına nazaran daha faydalı telâkki ederek kendilerine avukatlık hakkını tanıdığı halde aynı mahkemenin Savecilik görevini yapan kanun sözcüleriyle raporörlüğünü yapan yardımcılarını eskiden haiz buldukları bu haktan mahrum bırakmıştır. Halbuki aynı Avukatlık Kanunu, bu mahkemeye muvazi olan Yargıtay Savelariyle Raporörlüklerini hükümleri içine almış bulunduğu gibi Hukuk Fakültesi veya Siyasal Bilgiler Okulunda hukuk ilminin her hangi bir şubesinde yapılan profesörlük ve doçentliği bu

arada Roma Hukuku, hukuk tarihi ve hukuk felsefesi gibi tamamen nazari hukuk branşlarıya idare hukukunun yalnız nazariyatı ile meşgul olan bu kimselere aynı hakkı tanımış bulunmaktadır.

Bundan başka uyuşmazlık mahkemesi Savehliği Danıştay Kanun sözcüleri yaptığı gibi raportörlükleri de ikisi Yargıtaydan olmak üzere iki Danıştay yardımcısı tarafından yapılmaktadır. Bu suretle Danıştay Kanun sözcüsü ve yardımcıların mevzuatımızda Yargıtay Raportör ve Savehlikleriyle aynı nitelikte bulduklarının kabul edildiği anlaşılmaktadır.

2. — Danıştay Kanun sözcüsü ve yardımcılarına avukatlık hakkının tanınmasıyla hukuk müntesiplerinin idari kazaya rağbeti artacağı ve idari kaanın tekemmülüne yardım edileceği de ayrıca düşünülmektedir.

3. — Resmî daire ve müesseselerin hukuk müşavirleri bu daireleri kaza mercilerinde temsil ve dairelerin leh ve aleyhindeki dâvalarla diğer bütün hukuki meselelerin çözümleri yolunda direktifler vermekle hukuk ilminin nazariyat ve tatbikatını ifa etmekte bulunuyorlar. 4353 sayılı Kanunla Maliye Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinde avukatlık stajı yapılacağı kabul edildiği halde hukuk müşavirleri evvelece haiz buldukları bu haktan mahrum bırakılmışlardır. Bunlardan dört sene görev ifa etmiş bulunanların da avukatlık hakkını iktisap edebilmeleri mağduriyeti vikaye için bir hal suretinde mütalâa edilmiştir.

4. — Yukarda arzolunan sebeplerle 3499 sayılı Kanununun 4756 sayılı Kanunla değişik 21 nci maddesinin 1 nci fıkrasına sadece «Kanun sözcülüğü ve yardımcıliklarında veya resmî daire ve müesseselerin hukuk müşavirliği vazifelerinde» hüknü eklenmesi teklif edilmiş bulunmaktadır.

URFA MİLLETVEKİLİ ATALAY AKAN'IN TEKLİFİ

*3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4756 sayılı
Kanunla değişik 21 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Adli ve askerî yargıçlık ve savehlikte ve Danıştay Dâva daireleri başkanı ve üyeleriyle kanun sözcülüğü ve yardımcıliklarında veya resmî daire ve müesseselerin hukuk müşavirliği vazifelerinde veyahut hukuk fakülteleriyle Siyasal Bilgiler Okulu hukuk ilmi dersleri profesörlüklerinde veya bu derslerin doçentliklerinde yahut 2556 sayılı Hâkimler Kanununa göre yargıçlık veya sav-

cılık sınıflarından sayılan memuriyetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar birinci maddesinin (D) fıkrasında yazılı kayıttan vâreste tutulurlar.

MADDE 2. — Bu kanun yayımında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in, Avukat stajyerleri hakkında kanun teklifi (2/83)

Yüksek Başkanlığa

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 16 nci maddesi mucibince avukat nezdinde yapılacak staj müddeti kesimsiz olarak en az bir sene ve yine mezkûr kanunun 19 neu maddesi mucibince de Adliye Vekâletinin tensip edeceği yerde bir sene müddetle vazife görmeye mecburdurlar. İşbu iki seneyi ikmal edenlerin imtihana tâbi tutulacakları da mezkûr 19 neu maddede yazılı bulunmaktadır. Avukat yanında yapılan bir senelik staj müddetinde mahkemelerin tatil müddeti olan bir buçuk ay hariç tutulmakta olduğu gibi avukat yanındaki stajın ikmalinden sonra Adalet Bakanlığının mahkeme stajına başlayabilmek için vereceği emre kadar geçen müddet de bir iki ayı bulmaktadır.

İmtihanlara gelince; bunlar yılda Mayıs ve Ekim ayları gibi iki muayyen imtihan zamanı olduğuna ve her stajyerin de bu zamanları hesap ederek staja başlamayı buna göre ayarlamasına im-

kân bulunmadığına göre bazan stajın bitmesi de bu muayyen imtihan zamanlarına tesadüf etmekte ve hattâ bir gün için altı ay daha beklemek icabetmektedir. Şu hesaba göre kanunda bildirilen staj müddeti iki sene olarak değil iki buçuk, hattâ birçok kereler muhakkak olarak üç seneyi geçmektedir. Bu üç senelik müddet içinde stajyerin herhangi bir vazifede çalışması ve bu çalıştığı yerde ücret alması da menedilmektedir.

Devlet Üniversitelerinden sıkı imtihanlar geçirerek en aşağı dört senede Hukuk diploması almış olan memleket evlâtlarının avukat olabilmek için üç sene gibi uzun bir müddet sarfetmek mecburiyetinde bırakılmaları ve bundan maada bu üç senelik müddet zarfında maişetlerini tedarikten âciz bir durumda tutulmaları hiçbir suretle devamı teeviz olunacak bir mahiyette mütalâa edilemez.

Stajı büsbütün kaldırmak uygun olamayacağından bunun altı ay avukat yanında ve altı ay da mahkemelerde yapılması maksadı temine kâfidir. Diğer taraftan hâkim stajyerlerinin kanunen tâbi tutulmaları gereken imtihanlarının da tatbikatta aldığı şekillerde avukat stajyerlerinin tâbi tutuldukları imtihanlara göre muteadil bir durumda bulunmaktan ayrılmıştır. Esasen avukat stajyerlerinin tâbi tutuldukları imtihan, mesleğe girmek işine bir fayda vermediği gibi ömründen mühim bir zamanın da izaasına sebebiyet vermektedir. Bu itibarla imtihan usulünün de kaldırılması çok yerinde bir hareket olur. Hukuk diploması almış ve bir sene müddetle de avukat yanında ve mahkemelerde amelî bilgiler ve müşahedeler edinmiş bir genç uzun müddet geçimsiz bir vaziyette bırakmak mesleğe ve adalet cihazına hiçbir fayda temin edemez ve bu hal ancak üç sene ailesine istinad edebilecek gençlere avukat olmak imtiyazını sağlar. Bu bakımdan iğtimai adalete de uymaz.

İşte yukarıda kısaca işaret ettiğim mahzurları gidermek maksadiyle hazırladığım kanun tasarı-sını Yüksek Başkanlığa sunuyorum ve kanunluk kesbetmesi için gereken muamelenin yapılmasını diliyorum.

Bingöl Milletvekili
Feridun F. Düşünsel

BİNGÖL MİLLEVEKİLİ FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSELİN TEKLİFİ

Avukatlık stajyerleri hakkında kanun teklifi

MADDE 1 — Avukat olmak isteyenler, mesleke duhul için Avukat yanında altı ay staj ve mahkemelerde de altı ay vazife görürler.

MADDE 2 — Avukat meslekine kabul için yapılmakta olan imtihan usulü kaldırılmıştır. Mahkemelerde görülen altı ay hizmet sonunda mahalli saveliğince kendilerine Avukatlık yapmak için müsaade olunur ve müsaade verildikten sonra keyfiyet Adalet Bakanlığına bildirilir.

MADDE 3 — Yukarıda yazılı müddetlere hafta vesair kanuni ve resmî tatiller katılır. Yaz tatili bundan harihtir. Şu kadar ki Nöbetçi mahkemelerde vazifesinin devamını stajyerin istediği takdirde kabul olunur.

MADDE 4 — Avukat yanında yaptığı altı ay stajın sonunda mahkemelerdeki diğer altı ay hizmete başlamak için mahalli saveliğine müracaat kâfidir. Bu husus için Avukat yanında stajının bitmesinden önce stajyerin mahalli Cum-

huriyet Saveliğine müracaatı ve saveliğin müsaadesiyle derhal mahkemelerdeki hizmetine başlaması caizdir.

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yayını zamanında staj yapmakta olanlar Avukat yanındaki altı aylık stajı ikmal etmişlerse derhal Mahkemelerdeki stajlarını yapmak için müracaat edebilirler. Mahkemelerde altı ayı ikmal etmiş olanlara mahalli Cumhuriyet Saveliğince Avukatlık müsaadesi verilir. Altı ayı ikmal etmemiş bulunanlar, bu müddeti ikmal edince bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

MADDE 5 — Avukatlık Kanununun bu kanuna uymıyan bütün hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 6 — Bu Kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7 — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Ankara Milletvekili Emin Halim Ergun ve 11 arkadaşının, Avukatlık Kanununun 8, 14, 15 ve 20 nci maddeleriyle bu Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 4359 sayılı Kanunun 1 nci ve 19 ncu maddelerinin değiştirilmesine ve geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/85)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

3499 sayılı Avukatlık Kanunu staj müessesesini kurarken 1938 senesinin adli ihtiyaç ve iktisadi şartlarını gözönünde tutarak, avukat namzetlerinin avukat ve adliye nezdinde müstemirren iki yıl staj yapmasını ve bunu başarı ile bitirdikten sonra bir imtihan geçirmesini şart koşturmuştur.

Bu şartların, bugünkü ihtiyaçlar ve iktisadi durum karşısında Hukuk fakültelerimizi bitirerek avukatlık meslekine intisap etmek isteyen gençlere çok ağır külfetler yüklediği kanaatindeyiz.

Stajyer, maaşlı, ücretli veya aidatlı herhangi bir iş yapmadan ve umumiyetle yanında çalıştığı avukattan da en ufak malî yardım görmeden, kanuna göre iki yıl fakat fiilen üç yıla yakın bir müddet uğraşmakta ve bütün bu külfetler sonunda ancak imtihana girebilmek hakkını kazanmaktadır.

Fakülteyi bitiren bir gencin, hiçbir yerden beş para almaksızın mesleke intisap için geçirmesi icabeden müddetin fiilen iki yıldan çok fazla sürmesinin sebepleri, adliye tatillerinin avukat nezdindeki staj müddetinden tenzil edilmesi ve senede ancak iki defa imtihan açılmasıdır. Bu arada staja başlama, avukat nezdinden adliyeye geçme, adliyede bir mahkemeden diğerine nakletme, v. s. hususlarındaki formaliteler de bir hayli vakit kaybına yol açmaktadır. Mücbir bir sebep tahtında da olsa, stajyerin devam edemediği günler kendisine ikmal ettirilmekte, sebep müteber sayılmazsa evvelce yaptığı staj hükümsüz addolunarak yeni baştan staja tâbi tutulmaktadır. Senede ancak iki defa imtihan açılabilmesi; bir imtihan devresinden kısa bir müddet sonra stajını ikmal eden gencin, ikinci imtihan devresine kadar aylarca boş durmasını intaç etmekte ve hastalık gibi bir sebeple bu imtihana giremeyenlerin bekleme müddeti bir seneye yaklaşmaktadır. Bütün bu müddet zarfında, avukat stajyerinin yapabileceği işler kanunda tahdidî olarak sayılmıştır.

Bunlar Üniversite profesörlüğü, doçentliği, tâli mektepler öğretmenliği, milletvekilliği, anonim şirketlerde idare meclisi üyeliği, hususi müesseselerde hukuk müşavirliği gibi gençler için fakülteyi bitirir bitirmede elde edilmesi âdetâ imkânsız olan işlerdir. Hakikate kanunu bu hükmü gençler için bir istinadgâh ve geçim yolu olmaktan ziyade, yukardaki meslek sahiplerine avukatlık yapmak imkânını sağlayan bir açık kapıdır. Bu vaziyet, bir âmme hizmeti olan avukatlığı, yalnız malî durumu çok müsait olan mahdut bir zümrenin inhisarına bırakmaktadır.

Şunu da ehemmiyetle gözönünde tutmak icabeder ki, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği 1938 tarihindenberi, durum birçok bakımlardan değişmiştir. En başta hayat ve geçim şartlarının son derece güçleşmiş olduğunu hatırlamak lâzımdır. Diğer taraftan, bu kanun neşredildiği sırada yargıçlık meslekine intisap eden gençlerin sayısı ihtiyacın dununda olduğu halde, bugün yüzlerce hukuk mezunu Adalet Bakanlığı kapısında sıra beklemekte ve memlekette iş hacminin darlığı yüzünden serbest olarak hayatlarını kazanmak imkânını bulamayan bu gençler diğer Devlet dairelerine başvurmakta ve binnihaye işsiz kalmaktadırlar. Bu durumu maddi ve mânevi zararları ve hattâ tehlikeleri üzerinde fazla durmaya lüzum görmüyoruz.

Bu sebeplere binaen, avukatlığa intisabı günün ihtiyaç ve icaplarına uygun bir şekilde kolaylaştırmak ve 1938 de konulmuş olan sert hükümleri yumuşatmak lâzımgelmektedir. Teklif ettiğimiz değişiklikler şunlardır:

- a) Staja mahkemelerde başlatmak ve mahkeme nezdindeki stajı altı aya indirmek;
- b) İmtihani kaldırmak;
- c) Avukat nezdinde staj görürken, stajyerinsulh mahkemesinde dâva deruhde etmesine imkân

vermek.

* * *

a) Mahkeme nezdindeki staj müddetinin altı aya indirilmesi, tatbikatta bir mahzur doğurmaz. Fakülteyi muvaffakiyetle bitirmiş olan bir gencin pratik bilgi edinmesi için bu müddet kâfidir. Mahkeme nezdindeki stajını başarı ile tamamladıktan sonra, stajyerin, bir yıl da avukat yanında staj göreceği nazara alınır, pratik bilgi bakımından olgunlaşacağı kabul edilmek lâzımgelir. Doktor, mühendis, mimar gibi tecrübesizliklerinden ve hatalarından daha büyük zararlar doğabilecek olan kimseler tahsillerini bitirir bitirmez mesleklerini icraya başladıkları halde ve hattâ adliye mesleğine intisap eden hukuk mezunlarına altı ay stajdan sonra kaza yetkisi bile emanet edilebildiğine göre, avukat olabilmek için iki yıldan fazla bir müddet staj mecburiyeti tahmil etmek âdil ve mantıklı olmaz. Kaldı ki, mesleke yeni intisap eden genç bir avukatın kendini tanıtmak için de uzun bir müddet beklemesi ve başarı göstermesi lâzımgeldiği unutulmamalıdır. Vatandaş, hak ve hürriyetini, şeref ve haysiyetini emanet edeceği yargıcı ve ekseriya sıhhat ve hayatının teslim edeceği hekimi intihapta serbest olmadığı halde, avukata başvurup vurmamakta ve başvurduğu takdirde tecrübeli ve ehliyetli olanı, bir kelime ile itimad ettiği intihapta serbesttir.

b) Avukat stajyerlerinin imtihana tâbi tutulması da lüzumsuz ve ağır bir külfettir. Bir kere bu imtihanın zaruri olarak senede iki defa açılması gençlerin bekleme sürelerini, birçok güçlükler pahasına, uzatmaktadır. İmtihanların yalnız Ankara'da yapılması da, yurdun uzak bölgelerinden gelenlere bir hayli masraf, zahmet yüklemektedir.

İmtihanlar nazari ve âmeli olarak yapılmaktadır. Fakültelerde ilmi otoriteleri müsellemler öğretim üyeleri önünde geçirilen imtihanların birkaç yıl sonra daha hafif bir tekrardan ibaret olan nazari imtihanlar tamamen lüzumsuzdur. Âmeli imtihana gelince, bu da lüzumsuzdur; çünkü stajyer, nezdinde staj gördüğü avukattan her üç ayda bir müspet rapor almak mecburiyetinde bulunduğu gibi, Adliye nezdindeki stajı esnasında da yanında çalıştığı savei ve yargıçlardan birçok müspet belgeler almak zorundadır. Devamı, vukufu, kazandığı mûmarese bakımından bütün stajı müddetince ceman on iki aded müspet rapor alan bir stajyeri ayrıca bir imtihana tâbi tutmak, mesleke intisabı fazla güçleştiren lüzumsuz bir külfettir.

Kaldı ki, diğer meslek mensupları ve hattâ millet adına kaza hakkını kullanan yargıçlar bile nazari ve âmeli herhangi bir imtihana tâbi tutulmamaktadırlar. Hattâ kanun avukat stajyerlerine, mahkeme nezdindeki stajları esnasında, icra memurlarına ve sorgu yargıçlarına vekâlet etmek vazife ve salâhiyetini tanımıştır. Henüz staj esnasında yargıçlık hakkı tanıdığımız bir stajyeri, elindeki hukuk diplomasına ve başarı ile biten uzun bir staja rağmen, yeniden imtihana tâbi tutmakta isabet yoktur.

Avukatlık Kanunu yürürlüğe konduğu sırada, yargıç muavinleri imtihana tutulmalarından, avukat stajyerleri de onlara atfen böyle bir imtihana tâbi tutulmuşlardı. Halbuki sonradan hâkim muavinleri için imtihan mecburiyeti kaldırıldığı halde, asıl kaldırılması lâzımgelen imtihan, avukatlık imtihanı kaldırılmamıştır.

Ameli bilgi, biran önce bizzat mesuliyet deruhde ederek ve fiilen çalışarak elde edilir.

c) Avukatın nezareti altında sulh mahkemelerinde dâva deruhde etmek hakkına gelince; stajyerlere bu hakkın tanınması, hem onlara bir geçim imkân sağlayacak, hem de mesleki yetiştirmelerine, ameli bilgilerinin artmasına yardım edecektir.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan tasarı bağı olarak sunulmuştur. Gereğinin yapılmasına müsaadelerini rica ederiz.

Ankara	Konya	Kırşehir	İstanbul	Erzincan	Bursa
<i>Emin H. Ergun</i>	<i>M. Ş. Altan</i>	<i>S. Kurutluoğlu</i>	<i>M. H. Gelenbeğ</i>	<i>A. Fırat</i>	<i>Abdürrahman konuk</i>
Kayseri	Aydın	Konya	Urfa	Denizli	Diyarbakır
<i>S. A. Feyzioğlu</i>	<i>N. Akkor</i>	<i>H. Karagülle</i>	<i>A. Akan</i>	<i>Hulusi Oral</i>	<i>F. Kalfagül</i>
Denizli					
<i>Reşad Aydın</i>					

ANKARA MİLLETVEKİLİ EMİN HALİM ER-
GUN VE 11 ARKADAŞININ TEKLİFİ

*3499 sayılı Avukatlık Kanunu ile işbu Kanunun
bazı maddelerinin tadili hakkındaki 4359 sayılı
Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve ge-
çici bir madde ilâvesi hakkında kanun tasarısı*

MADDE 1. — Avukatlık Kanununun 4359 sa-
yıllı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinin (D)
bendi ve 19 ncu maddesi ile, 3499 sayılı Avu-
katlık Kanununun 8, 14, 15 ve 20 nci maddeleri
aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — (Yalnız (D) bendi aşağıdaki şe-
kilde değiştirilmiştir) :

Avukatlık stajını tamamlayarak staj belgesi
almak.

Madde 8. — Avukatlık stajı, bu fasılda ya-
zılı şartlar dairesinde Adalet Bakanlığının ten-
sip edeceği mahkemelerde ve bir avukat nezdinde
ifa edilir.

Madde 14. — 13 ncu maddede yazılı itiraz staj
listesine kaydın icrasını durdurur. Staj listesine
kayıdın icra olunan namzet, Adalet Bakanlığının
tensip edeceği mahkemelerde altı ay müddetle
staj görür.

Stajyerler, staj sırasında ceza ve hukuk işle-
rinde zabıt kâtipliği vazifesi ve kendilerine veri-
lecek tetkikatı ve diğer yazı işlerini yaparlar.
İcra memurlarına ve sorgu hâkimlerine yardım
ve vekâlet ederler. Bunlar dinlemek üzere müza-
kerelerde hazır bulundurulabilirler.

Stajyerler vekâleten ifa ettikleri vazifelerden
ve kendilerine tevdi olunan işlerden dolayı asıl
vazife sahipleri gibi mes'uldürler.

Stajyerin vazifesini yapmakta gösterdiği kabi-
liyetle ahlâki gidişine dair malûmat, çalıştığı
daire âmirleri tarafından mensup olduğu mahke-
menin en yüksek dereceli hâkimine veya müd-
deiumumisine verilecek delilli takrirlerle, o hâ-
kim veya müddeiumuminin stajyer hakkında gör-
gü ve bilgisine dayanan mütalâalarından ve Adli-
ye müfettişlerinin raporlarından alınır.

Staj müddetini bitirmiş ve seçiye ve ahlâkça
avukat nezdinde staja başlamasına mâni bir hali
görülmemiş olanların avukat nezdinde staja baş-
layabilecekleri Adalet Bakanlığınca Baroya bil-
dirilir. Mâni halin takdiri Adalet Bakanlığına
aittir. Bakanlıkça bu hususta alınacak karar

aleyhinde hiçbir mercie müracaat olunamaz.

Madde 15. — Avukat nezdinde staja başliya-
bilecekleri Adalet Bakanlığınca Baroya bildiri-
lenler evvelce talepnamelerinde gösterdikleri ve
yazılı muvafakatini aldıkları avukat nezdinde
staja başlarlar. Baro Reisi resen veya alâkadar-
ların müracaatı üzerine stajın talepnamede gös-
terilen avukattan başka bir avukat yanında ya-
pılmasını tensip edebilir. Onuncu maddenin C
bendinde yazılı vesikayı istihsal imkânını bula-
mayan namzedin hangi avukat yanında staj gö-
receğini tâyin Baro Reisine aittir.

Avukat her iki halde de stajyeri kabule mee-
burdur.

Madde 19. — Avukat nezdindeki staj esnasın-
da stajyerler, avukatın yazılı muvafakatiyle
ve nezareti altında sulh mahkemelerinde görü-
len dâvalara vekâlet alabilirler.

Madde 20. — Staj vesikası alanlar veya 21
nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar avu-
katlık edecekleri muntaka Barosuna ait levhaya
kayıtlarının icrasını isteyebilirler. Baro idare
meclisi bu talep tarihinden itibaren bir ay için-
de esbabı mucibeli kararını Adliye Bakanlığına
göndermekle mükelleftir. Bu müddetin hita-
mında kaydı icra edilmemiş olanlar doğrudan
doğruya veya itiraz yolu ile Adalet Bakanlığına
müracaat edebilirler. Bakanlıkça yapılan tetki-
kat neticesinde kanunda yazılı şart ve vasıfların
veya ret kararında gösterilen sebeplerin vâ-
rit olmaması halinde ruhsatname verilir. Ruhsat-
namenin tanziminde bir defaya mahsus olmak
üzere yirmi beş lira harç alınır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun neşri tari-
hinde staj yapmakta olanlardan :

a) Halen avukat nezdinde bulunanlar is-
terlerse yeni baştan bu kanun hükümleri daire-
sinde staj yaparlar, isterlerse eski hükümler da-
iresinde avukat nezdindeki stajlarını ikmal et-
tikten sonra mahkeme nezdinde altı ay staj gö-
rürler.

b) Avukat nezdindeki stajını bitirmiş olup ta mahkeme nezdinde staja başlayacak veya başlamış olanlar, altı ay staj yaparlar; altı ayı bitirmiş olanlar stajlarını tamamlamış sayılırlar.

c) Adalet Bakanlığının izni ile staja mahkeme nezdinde başlamış olanlar, mahkeme nezdinde bir senelik stajlarını bitirdikten sonra avu-

kat nezdinde altı ay staj görürler.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/38, 2/83, 2/85

Karar No. 24

11 . II . 1948

Yüksek Başkanlığa

3499 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve geçici bir madde eklenmesi hakkında Emin Halim Ergun ve arkadaşlarıyla Feridun Fikri Düşünsel'in aynı esaslar dairesindeki teklifi ve Atalay Akan'ın diğer bir teklif tasarısı teklif sahipleri ve Adalet Bakanı huzuriyle incelendi.

Feridun Fikri Düşünsel ile Emin Halim Ergun ve arkadaşlarının teklifleri ile istenilen değişiklikler başlıca şu noktalarda hülâsa edilebilir.

A) Staja mahkemelerden başlanmak ve mahkemelerdeki staj müddetini altı aya indirmek,

B) Avukat yanındaki stajın üç aylık devresi geçtikten sonra stajyere Sulh mahkemelerinde dâva deruhde etmesine imkân vermek,

C) İmtihanı kaldırmak,

D) Formaliteleri azaltmak,

Staja mahkemelerden başlanması, Adalet mekanizmasının işleyişi hakkında stajyerin fikir ve bilgi sahibi olmasını, nazari bilgisini pratik bilgi ile takviye etmesini sağlayacağı için lüzumlu ve altı aylık devre ise kâfi görülmüştür.

Avukat yanındaki stajın da altı aya indirilmesi hakkındaki Feridun Fikri Düşünsel'in teklifi esas itibariyle vârit görülmekle beraber stajyere Sulh mahkemelerinde dâva deruhde etmek salâhiyeti tanındığı cihetle bu müddetin eskisi gibi bir sene olması avukatın yardım, müzaheret ve nezareti altında fiilen avukathğa da başlaması demek olduğundan bu devrenin uza-

masında hem stajyer hem de hak sahipleri için fayda mülâhaza edilmiş ve evvelce nazari olarak iki sene olan müddetin üç seneye kadar uzamasını icap ettiren formalite ve güçlükler de bertaraf edildiği için müddetin bir sene olarak muhafazasında iktihamı müşkül bir hal tasavvur edilmemiş ve teklif sahibi Feridun Fikri Düşünsel formaliteler yüzünden zaman kaybına mâni olunacağına göre diğer teklife iltihakta mahzur olmadığı mütalâasıyla bu görüşe iştirak etmiştir.

Buna göre avukat yanındaki staj eskisi gibi bir sene olarak kalacak ve stajyer bu müddetin üç ayından sonra Sulh mahkemelerinde avukat tarafından stajyere yazılı olarak verilecek muvafakatname ile dâva kabul ve deruhde edebilecektir. Stajyer gencin hayat ve mesleke atılırken haksız veya kanunen kabule şayan olmıyan bir dâvada vekâlet almak gibi devamlı menfi tesirler doğurabilecek yanlış hareketten korunmasını sağlayacak olan bu tedbir gerek dâva dilekçelerini gerek dâva ve müdafaa-yı hazırlarken ve duruşma safahatının inkişafında sevk ve idaresinde avukatın 2 aydınlatıcı tecrübe ve tavsiyelerinden faydalanmasını da sağlayacak bir nezaret de lüzumlu görülmüştür.

Avukatın mânevi mesuliyeti altında yetiştirdiği gencin sulh mahkemelerindeki faaliyeti sırasında öğretici yardımını ibzal etmesi lazımdır.

Stajyerin şahsi mesuliyet hissiyle dâva kabul etmesi mesuliyet hissini takviyesine hâ-

dim olacak, unumi bilgisini artıracak dāvayı hazırlamakta, takip, sevk ve idare etmekte ve duruşma sırasında mukabil iddia ve müdafaaları karşılanmaktaki kabiliyetini hâkimin, saveinin ve baronun müşahede ve tesbit etmesine de imkân verecektir. Bu arada stajyer nispeten bir geçim ferahlığına da kavuşacak, meslek malî durumları müsait olanlara mahsus bir imtiyaz mahiyetini almayacaktır.

İmtihan usulü, hakikaten lüzumsuz ve külfetli bir tekrardan ibarettir. Salâhiyetli otoriteler huzurunda verilmiş bir imtilhanın tekrarı da sebep tasavvur olunamayacağı gibi meslek hayatında hergün yeni tecrübelerle devamlı bir surette tekâmül arzeden amelî bilgiye bir sınır tahdit edilen, meslek incelikleri ancak meslekte müstemirren çalışmakla elde edilir. Basit bir yoklama ise maksadı temin etmez. Kaldı ki, sulh mahkemelerinde dāva deruhte edeceğine göre mahkemeler, saveilar ve baro gerek mânevi vasıf gerek pratik bilgi bakımından murakabe fırsatını bulmuş olacaklarından ve stajın kâfi görülmesi müspet kanaatlerinin belirmesinden sonra kabul edileceğinden ve staj sırasında on onbeş adet müspet vesika almak mecburiyetinde bulunan bir stajyerin bu son tetkikten de geçtikten sonra basit bir yoklamaya tâbi tutulması eidden lüzumsuz kalmaktadır.

Hâkim, doktor, eczacı, mimar ve mühendis gibi serbest meslek erbabı böyle bir staj ve imtilhane tâbi değillerken munhasıran avukat stajyerlerini farklı külfete tâbi tutmak eidden âdil ve mantiki de olamaz.

Bu mülâhazalara binaen tasarıların sayarı kabul olacağı oybirliği ile kararlaştırılmış ve maddelere geçilmiştir.

Komisyonca kabul edilen maddeler yukarda telhis edilen mucip sebeplere uygun olarak hazırlanmış ve tasarılarda buna muvazi değişiklikler yapılmıştır.

Ve bilhassa mahkemelerdeki stajın devamı sırasında yargıç stajyerleri için kabul olunan talimatname hükümlerine muvazi olarak bunların müstemirren daktiloluk ve zabıt kâtipliği vazifelerini görürlerken daktilo ve defter tutma işlerini devamlı olarak görmemeleri fikri de Komisyon Umumi Heyetince kabul edilmiştir. Stajyerlistesine kayıt salâhiyeti Baroya ait olduğundan

hangi mahkemede sataja başlamak istediğini bildiren stajyerin belgeleriyle oraya müracaat ederek stajına başlaması arada geçecek uzun ayları önlemiştir. Ancak stajyerler üzerinde murakabe hakkını haiz Adalet Bakanlığının bu nezaret ve kontrolünü temin ve vasıfları tetkik bakımından esasen haiz bulunduğu yetkiyi kullanmasını teminen de yine keyfiyetin Bakanlığa arzı esası da ipka olunmuştur.

Bu meyanda evvelki kanunlarla stajyerlere icra memurlarıyla sorgu yargıçlarına vekâlet etmek yetkileri bugünkü yargıç stajyerlerinin ihtiyacı karşılaması muvacehesinde lüzumsuz kaldığı gibi esasen daimî bir memuriyet için yapılmıyan meslekî bir stajın bu yolda tevsi de lüzumsuz görüldüğünden bu hususa ait fıkralar da maddeden çıkarılmıştır.

Yirmi birinci maddede Danıştay Kanun sözcülerine tanınmış olan hakkın yardımcılarına da teşmil edilip edilmemesi hususu da Komisyonca incelenmiş, teklifin bu kısmı kendi kanunlarındaki gözetilen farka dayanılarak kabul edilmiş olduğu gibi (diğer müesseseler hukuk müşavirleri) kaydı ekonomik müesseselere de şâmil bir tâbir olduğundan buralardaki hukuk müşavirlerine böyle bir hakkın tanınması müessesenin menfaati olacağı mülâhazasıyla maddeden çıkarılmıştır.

İşin mahiyeti itibariyle ivedilikle görüşülmesi hususunun Yüce Kamutaya arzı karar altına alınmıştır.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip
Kayseri <i>R. Özsoy</i>	Kırşehir <i>S. Kurutluoğlu</i>	
Afyon K. <i>H. Bozca</i>	Afyon K. <i>H. Dinçer</i>	Ankara <i>E. H. Ergun</i>
Antalya <i>N. Aksoy</i>	Balıkesir <i>O. N. Burcu</i>	Bursa <i>A. Akgüç</i>
Bursa <i>A. Konuk</i>	Denizli <i>N. Küçüka</i>	Erzincan <i>A. Ferrat</i>
İstanbul <i>M. H. Gelenbeğ</i>	İzmir <i>E. Oran</i>	Kastamonu <i>Dr. F. Ecevit</i>
Kayseri <i>S. A. Feyzioğlu</i>	Konya <i>H. Karagülle</i>	Malatya <i>Ş. Tuğay</i>
Manisa <i>F. Uslu</i>		Rize <i>Dr. S. A. Dilemre</i>

Mahkemedeki stajın bir sene olması ve Danıştay sözeü yardımcıların stajdan vâreste tutulması fikrindeyim.

Manisa

K. Çoşkunoğlu

1. Stajın faydasına kaniim. Fakat, bugünkünden daha ciddi yapılmak şartıyla; mahkemelerde altı ayla iktifa edildiği gibi avukat yanında da altı aylık müddeti yeter görüyorum.

2. Yargıç adaylarının mahkemelerde yaptıkları stajlarının avukatlık stajının mahkemelerdeki staj müddetine sayılması doğru olacağı fikrindeyim.

Ankara

H. O. Bekata

Danıştay kanun sözcülerine tanınan hakkın, yardımcılarına da teşmili fikrindeyim.

Diyarbakır

F. Kalfagil

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Avukatlık Kanununun 4359 sayılı Kanunla değiştiren 1 nci ve 19 neu maddeleriyle 4756 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesi ve 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 8, 14, 15 ve 20 nci maddeleri aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Madde 1. — Avukatlık meslekine kabul olunmak için:

A) Türk olmak;

B) 23 yaşını bitirmiş olmak;

C) Bir Türk Hukuk Fakültesinden veya mektebinden mezun olmak veya Siyasal Bilgiler Okulundan mezun olup da noksan kalan derslerden Hukuk Fakültesinde imtihanı vermiş olmak veya Yabancı bir memleket Hukuk Fakültesinden mezun olup da Türkiye Hukuk Fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden imtihanla tasdikname almış bulunmak;

D) Avukatlık stajını tamamlayarak staj belgesi almış olmak;

E) Levhasına kaydı istenilen Baro muntakasında ikametgâhı bulunmak;

F) Avukatlık ile içtimai caiz olmayan bir hizmet veya mesgalede bulunmamak;

G) Bu kanuna göre avukatlığa mâni bir hali olmamak;

H) İkinci maddenin (A) bendinde yazılı bir suçtan dolayı cezai veya aynı maddenin (B) bendinin tatbikını istilzam eden inzibati takip altında bulunmamak şarttır.

Madde 8. — Avukatlık stajı bu fasılda yazılı

şartlar dairesinde evvelâ mahkemelerde, sonra bir avukat nezdinde ifa edilir.

Madde 14. — Staj listesine kaydı icra olunan namzet Baro muntakasındaki ağır ceza merkezlerinden hangisinde staj yapmak istiyorsa Barodan alacağı belge ile o yer Cumhuriyet Savcılığına müracaat ederek mahkemeler nezdindeki staja başlar. Keyfiyet savelikçe Adalet Bakanlığının tensibine arz olunur.

Stajyerler staj sırasında ceza, hukuk işlerinde zabıt kâtipliği vazifesini ve kendilerine verilecek tetkikatı ve diğer yazı işlerini yaparlar. Ve dinlemek üzere müzakerelerde hazır bulundurulabilirler.

Stajyerler kendilerine tevdi olunan işlerden dolayı asıl vazife sahipleri gibi mesuldürler.

Stajyerin vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyetle, ahlâki gidişine dair malûmat çalıştığı daire âmirleri tarafından mensup olduğu mahkemenin en yüksek dereceli hâkimine veya müddeiumumisine verilecek delilli takrirlerle o hâkim veya müddeiumuminin stajyer hakkında görgü ve bilgisine dayanan mütalâalardan ve müfettişlerin raporlarından alınır.

Mahkemeler nezdindeki staj altı aydır. Bu müddetini bitirmiş, seciye ve ahlâkça avukat nezdinde staja başlamasına mâni bir hali görülmemiş olanların avukat nezdinde staja başlayabilecekleri Cumhuriyet Savcısı tarafından Baroya ve Adalet Bakanlığına bildirilir. Mâni halin takdirinde Adalet Bakanlığına aittir. Bakanlıkça bu hususta alınacak karar katıdır.

Madde 15. — Avukat nezdinde staja başlayabilecekleri Cumhuriyet Savcılığınca Baroya bildirilenler evvelce taleplerinde gösterdikleri ve yazılı muvafakatını aldıkları avukat nezdinde staja başlarlar. Baro reisi resen veya alâkadarların müracaatı üzerine stajın talebinde gösterilen avukattan başka bir avukat yanında yapılmasını tenzih edebilir.

10 ncu maddenin «C» bendinde yazılı vesikayı istihsal imkânını bulamıyan namzetlerin hangi avukat yanında staj göreceğini tâyin Baro reisine aittir.

Avukat her iki halde de stajyeri kabule mecburdur.

Madde 19. — Avukat nezdindeki staja başladıktan üç ay sonra stajyerler, avukatın yazılı muvafakata ile ve nezareti altında Sulh mahkemelerinde görülen dâvalarda vekâlet alabilirler.

Madde 20. — Staj vesikası alanlar veya 21 nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar avukatlık edecekleri mntaka Barosuna ait levhaya kayıtlarının icrasını isteyebilirler. Baro idare Meclisi bu tarihten itibaren bir ay içinde esbabı mucibeli kararını Adalet Bakanlığına göndermekle mükelleftir. Bu müddetin hitamında kaydı icra edilmemiş olanlar doğrudan doğruya veya itiraz yoluyla Adalet Bakanlığına müracaat edebilirler. Bakanlıkça yapılan tetkikat neticesinde kanunda yazılı şart ve vasıfların tahakkuku veya ret kararında gösterilen sebeplerin vârit olmaması halinde ruhsatname verilir.

Ruhsatnamenin tanziminde bir defaya mahsus olmak üzere 25 lira harç alınır.

Madde 21. — Adli ve askerî yargıçlık ve savcılıkta ve Danıştay Dâva Daireleri Başkan ve üyelikleriyle kanun sözedülüğü veya Bakanlıklar ve katma bütçe ile idare olunan Genel Müdürlükler Hukuk Müşavirliği vazifelerinde veya Hukuk Fakülteleriyle Siyasal Bilgiler Okulu Hukuk İlmî dersleri profesörlüklerinde veya bu derslerin doçentliklerinde yahut 2556 sayılı Hâkimler Kanununa göre yargıçlık veya savcılık sınıflarında sayılan memuriyetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar birinci maddenin D fıkrasında yazılı kayıttan vâreste tutulurlar.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun neşri tarihinde staj yapmakta olanlardan :

A) Halen avukat nezdinde bulunanlar isterlerse yenibaştan bu kanun hükümleri dairesinde staj yaparlar, isterlerse eski hükümler dairesinde avukat nezdindeki stajlarını ikmal ettikten sonra mahkeme nezdinde altı ay staj görürler.

B) Avukat nezdindeki stajını bitirmiş olup ta mahkeme nezdinde staja başlayacak veya başlamış olanlar, altı ay staj yaparlar. Altı ayı bitirmiş olanlar stajlarını tamamlamış sayılırlar.

C) Adalet Bakanlığının izni ile staja mahkeme nezdinde başlamış olanlar, mahkeme nezdinde bir senelik stajlarını bitirdikten sonra avukat nezdinde altı ay staj görürler.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.